

**Вінницький обласний комунальний
гуманітарно-педагогічний коледж**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор коледжу

_____ К.Ф. Войцехівський

“ ____ ” _____ 2018 р.

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ
З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

*для вступників на основі
повної загальної середньої освіти*

Програма вступного іспиту з історії України для вступників на основі повної загальної середньої освіти / Укладач В. В. Мазуркевич. – Вінниця: Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж, 2018. – с. 34

Укладач:

Мазуркевич В. В. – викладач-методист, викладач вищої категорії, викладач суспільних дисциплін Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу

Рецензенти:

Лисий А. К. – кандидат історичних наук, викладач суспільних дисциплін Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу

Струкевич О. К. – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри методики викладання суспільних, філологічних і природничо-математичних дисциплін Комунального вищого навчального закладу «Вінницька академія неперервної освіти»

Програму обговорено і схвалено на засіданні комісії викладачів суспільних дисциплін.

(Протокол № 7 від 21 лютого 2018 року)

Пояснювальна записка

Метою програми є виявлення рівня сформованості в вступників історичної компетентності, визначення відповідності навчальних досягнень освітньому стандарту.

Програма передбачає перевірку в абітурієнтів знань про основні політичні, соціально-економічні, культурні події, явища, процеси минулого, діяльність видатних історичних діячів та умінь:

- визначати історичні дати, хронологічні межі найважливіших подій історії українського народу;
- встановлювати послідовність, відповідність та синхронність історичних явищ, процесів, подій;
- пояснювати терміни та поняття, визначати обставини, причини та наслідки соціально-економічних і політичних подій;
- характеризувати діяльність видатних історичних постатей;
- встановлювати відповідність між одиночними фактами і типовими загальними явищами, групувати (класифікувати) факти за вказаною ознакою;
- визначати найважливіші зміни, що відбувалися в житті людства, значення найважливіших подій в історії України.

Вступні випробування проводяться у формі тестів для вступників, які мають на це право відповідно до «Правил прийому до Вінницького обласного комунального гуманітарно-педагогічного коледжу у 2018 році»; у формі співбесіди для визначеної «Правилами прийому до Вінницького обласного комунального гуманітарно-педагогічного коледжу у 2018 році» категорії вступників.

Структура програми

1. Вступ.
2. Найдавніша історія України.
3. Утворення і розвиток ранньофеодальної Київської держави.
4. Галицько-Волинське князівство.
5. Українські землі під владою Литви та Польщі (XIV – перша половина XVII століття).
6. Визвольна війна українського народу середини XVII століття. Утворення козацької держави.
7. Соціально-економічний та політичний розвиток України в другій половині XVII– XVIII століття.
8. Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у першій половині XIX століття.
9. Українські землі в другій половині XIX століття.
10. Україна на початку XX століття (1900 -1914).
11. Україна в роки першої світової війни.
12. Українське національно-державне відродження 1917-1920 років.
13. Українська РСР в умовах непу (1921-1928 роки).
14. Українська РСР в умовах модернізації (1928-1939 роки)
15. Західноукраїнські землі в 1921-1939 роках.
16. Україна в роки другої світової війни (1939-1945 роки).
17. Післявоєнна відбудова і розвиток України в 1945 – середині 1950-х рр.
18. Україна в умовах десталінізації (1953-1964 рр.).
19. Україна у період стабілізації радянської системи та загострення її соціально-економічної та політичної криз (1965-1985 рр.).
20. Розпад Радянського Союзу і відродження незалежності України.
21. Україна в роки незалежності.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ

Предмет і завдання курсу історії України. Проблематика й структура курсу. Проблеми періодизації історії України. Історіографія курсу історії України. Концепції історії України. Вплив природно-географічних факторів на розвиток історії України.

2. Найдавніша історія України

Первісні люди та спосіб їх життя. Неолітична революція. Землеробські племена. Трипільська культура. Кочові народи на території України. Кіммерійці. Скіфи. Сармати. Етнокультурні зв'язки скіфів та сарматів із слов'янами. Антична цивілізація Північного Причорномор'я.

Походження слов'янських народів. Стародавні слов'яни в період великого переселення народів. Ліпи. Розселення східних слов'ян. Боротьба з готами, гунами, аварами. Війни слов'ян з Візантією та їх наслідки. Заснування Києва. Передумови утворення держави у східних слов'ян. Археологічні та історико-лінгвістичні джерела про етнічну єдність південної групи східнослов'янських племен. Праукраїнський етнос.

3. Утворення і розвиток ранньофеодальної Київської Держави

Утворення Київської Русі. Норманська теорія. Основні етапи розвитку Київської держави. Еволюція політичного устрою Київської Русі. Становлення державності (князювання Олега, Ігоря, Ольги, Святослава). Київська Русь в період найбільшого піднесення та могутності: правління Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Спроби утвердження спадкоємної монархії. Становлення феодальної системи господарювання. Соціальна стратифікація суспільства. Соціально-станові протиріччя. Народні збори. Народні повстання. Основні етапи економічного розвитку. Зміни в релігійному житті після запровадження християнства. Двовір'я. Історичне значення християнізації Русі. Зовнішня політика київських князів. Стосунки Русі з Візантією, Західною Європою, арабським світом. Русь і кочівники. Причини і етапи феодальної роздробленості. Занепад Києва. Тимчасова

політична стабілізація суспільства: Володимир Мономах. Мстислав Великий. Занепад Київської Русі з другої половини XI століття. Посилення удільних князівств. Культура Київської держави. Проблема формування народностей у Київській державі.

4. Галицько-Волинське князівство

Політичний, соціальний та економічний розвиток в XII – першій половині XIV століть. Правління династії галицьких Ростиславичів. Ярослав Осмомисл. Правління династії галицько-волинських Романовичів. Роман Мстиславич. Данило Галицький. Боротьба галицько-волинських князів з монголо-татарами.

Занепад Галицько-Волинського князівства. Галицько-Волинське князівство як одна із форм української державності.

5. Українські землі під владою Литви та Польщі (XIV – перша половина XVII століття)

Завоювання Галицько-Волинського князівства Польщею в першій половині XIV століття. Включення українських земель до складу Литовської держави. Політика великих литовських князів на українських землях. Передумови польсько-литовської інтеграції. Кревська та Городельська унії. Боротьба руських князів проти польсько-литовського зближення. Ліквідація удільних князівств. Люблінська унія та її наслідки для України. Суспільна організація та соціально-економічні відносини. Магдебурзьке право. Литовські статuti. Православні братства в Україні. Брестська церковна унія: передумови та наслідки. Посилення національно-релігійного гноблення. Культурно-релігійні рухи кінця XVI – першої половини XVII століть. П.Могила. Роль церкви у збереженні самобутності українського народу.

Причини та джерела появи козацтва. Створення Запорізької Січі. Д.Вишневецький. Устрій та військово-політична організація Запорізької Січі. Основні етапи розвитку козацької державності. Реєстрове козацьке військо. Піднесення козацтва в другій половині XVI століття. Повстання під приводом К. Косинського і С. Наливайка. Поразка повстань та тимчасовий занепад Запорізької Січі. Боротьба козацтва з турками і татарами. Гетьман П. Сагайдачний. Хотинська

війна. Утвердження козацької автономії. Козацькі повстання 1620-1630-х рр. Причини поразки та наслідки повстань.

6. *Визвольна війна українського народу середини XVII століття. Утворення козацької держави*

Причини, характер і рушійні сили війни. Основні концепції періодизації Визвольної війни. Початковий етап війни (1648-1649). Перемоги козацько-селянського війська під Жовтими Водами, Корсунем, Пилявцями. Битва під Зборовом. Зборівський мир. Відновлення української державності. Формування державних інституцій і активізація зовнішньополітичної діяльності уряду Б. Хмельницького. Молдавські походи Хмельницького. Битва під Берестечком і Білоцерківський мир. Битви під Батогом і Жванцем. Зближення України з Московією. Переяславська Рада. Березневі статті Б. Хмельницького 1654 року. Вхід України під протекторат Московії. Завершальний етап Визвольної війни. Воєнні дії 1654-1657 рр. Становище Гетьманщини після смерті Б. Хмельницького. Основні напрями внутрішньої та зовнішньої політики І. Виговського. Гадяцька унія. Битва під Конотопом. Гетьманування Юрія Хмельницького. Поглиблення руйнівних процесів в Українській державі.

Історичне значення Визвольної війни українського народу. Визвольна війна як незавершена буржуазна революція. Оцінка особи Богдана Хмельницького в науковій літературі.

7. *Соціально-економічний та політичний розвиток України в другій половині XVII-XVIII століття*

Зародження буржуазних відносин в Україні в XVII столітті. Розвиток фільваркового господарства. Селянсько-козацьке землеволодіння. Зміцнення позицій українських магнатів і шляхти. Мануфактурне виробництво. Зовнішньоекономічні зв'язки України в другій половині XVII- на початку XVIII століття. Вхід України до загальноросійського ринку в першій половині XVIII століття. Ліквідація митних кордонів. Економічне піднесення в Україні після приєднання Північного Причорномор'я. Розвиток міст. Активізація зовнішньої торгівлі. Занепад феодальної системи господарювання. Посилення кризових явищ в соціально-економічному житті України

внаслідок закріпачення селянства 1783 року.

Політичне життя в Україні в другій половині XVII століття. Поділ України на Лівобережну та Правобережну. Україна в стратегічних планах Речі Посполитої, Московського царства, Отаманської Порти. Ідея української державності в політиці лівобережних та правобережних гетьманів. Спроби об'єднання українських земель. П. Дорошенко, І. Самойлович.

Стабілізація політичного життя в Україні в кінці XVIII століття. Гетьман І. Мазепа. Формування абсолютистської монархії в Росії й обмеження української автономії. Посилення самостійницьких тенденцій. Союз Мазепи з Карлом XII. Полтавська битва. Ліквідація Запорізької Січі. Гетьман у вигнанні – П. Орлик. Конституція П. Орлика 1711 року. Обмеження Української автономії в першій половині XVIII ст. (П. Скоропадський, П. Полуботок, Д. Апостол). Діяльність Малоросійської колегії. Правління гетьманського уряду (1735-1750). Гетьман – К. Розумовський. Ліквідація гетьманату Катериною II. Посилення антиукраїнської політики російського царизму. Ліквідація Запорізької Січі 1775 року і скасування козацької автономії.

Історичне значення існування Української Гетьманської держави другої половини XVII-XVIII століття.

Становище українських земель під владою Речі Посполитої в кінці XVII- XVIII століттях. Визвольні повстання 1702-1704 рр. С. Палій. Гайдамацькі рухи 1730-1760-х рр. Коліївщина. Рух опришків. О. Довбуш. Занепад та поділи Речі Посполитої. Нове політичне розчленування України Російською та Австрійською імперіями.

Особливості розвитку культури України в другій половині XVII-XVIII століття.

8. Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у першій половині XIX століття

Адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі іноземних держав. Чисельність населення та його етнічний склад.

Криза кріпосництва і розвиток капіталістичних відносин. Початок

промислового перевороту. Місце України в зовнішній торгівлі Російської імперії. Загострення соціально-економічних протиріч в Україні. Селянські повстання У. Кармелюк.

Початковий етап національного відродження. Становлення української інтелігенції. Наукові, літературні, етнографічні здобутки. Діяльність декабристів в Україні. Вплив польського повстання 1830-1831 років на національне життя в Україні. Кирило-Мефодіївське братство. Т. Шевченко.

Участь України в зовнішньополітичних акціях Російської імперії (російсько-турецька війна 1806-1812. Приєднання Бессарабії до Росії, війна з наполеонівською Францією 1812 року).

Характер політики австрійського уряду щодо українців. Продовження реформ Марії-Терези Йосифом II, їх роль у розвитку національно-культурного життя Галичини та Буковини. Суспільно-політичний рух. «Руська трійця». Буржуазна революція 1848 року. Скасування кріпосного права. Пожвавлення суспільно-політичного життя в Західній Україні. Головна Руська Рада.

9. Українські землі в другій половині XIX століття

Загострення соціально-класових протиріч. Селянські повстання. Скасування кріпосного права в Російській імперії. Буржуазні реформи 60-70 років та їх здійснення в Україні. Шляхи розвитку буржуазних відносин у сільському господарстві. Особливості завершальної фази промислового перевороту. Розвиток підприємництва. Зародження українського кооперативного руху. Особливості економічного розвитку Галичини, Північної Буковини, Закарпаття. Соціальна структура українського населення. Етноміграційні процеси.

Культурно-просвітницький етап національного руху. Українофіли.

В. Антонович. Громадівський рух і посилення репресій з боку царизму. Участь українців у польському повстанні 1863-1864 рр. в Україні. Валуєвський циркуляр. Емський указ. Криза громадівського руху. Діяльність російських народницьких груп в Україні. М. Драгоманов і зародження українського соціалізму. Революційно-демократичний рух. Поширення марксизму. Початок пролетарського руху.

Політико-адміністративний статус західноукраїнських земель, Народовська та москвофільська течії національно-визвольного руху. Криза культурницьких рухів. І. Франко. М. Грушевський. Зародження національно-політичного руху в Україні. Поява українських політичних партій.

Культура України другої половини ХІХ століття.

10. Україна на початку ХХ століття (1900-1914)

Соціально-економічний розвиток України. Загострення класових протиріч. Причини та початок революції 1905-1907 рр. Плани розвитку революційних подій в Україні. Утворення нових українських ліберально-демократичних та соціалістичних партій в Наддніпрянській Україні.

Активізація національного руху під час революції. Наслідки революції. Політична реакція. Столипінська реформа в Україні.

Загострення соціально-економічних та міжнаціональних відносин на західноукраїнських землях. Місцеві українські партії та їх програмні цілі. Боротьба за загальне виборче право в австрійському парламенті, галицькому та буковинському сеймах.

11. Україна в роки першої світової війни

Причини і характер війни. Україна в планах Росії, Німеччини та Австро-Угорщини. Основні воєнні дії на території України. Політика Росії та Австро-Угорщини на західноукраїнських землях під час війни. Ставлення до війни українських партій та громадських організацій.

Наростання національно-визвольної боротьби в Україні. Спілка визволення України. Українські січові стрільці. Визрівання передумов української революції.

12. Українське національно-державне відродження 1917-1920 років

Лютнева буржуазно-демократична революція і участь в ній українців. Розвиток революції на Україні. Процес утворення й конституювання Центральної Ради. Український національний конгрес. Політичні партії та їх практична діяльність у створенні національної державності. М. Грушевський. Внутрішня і зовнішня політика

Центральної Ради. Початок українізації армії. Перший, другий універсали Центральної Ради та їх значення. Утворення Генерального секретаріату. В. Винниченко. Збройний виступ самостійників. Характер стосунків Центральної Ради та Генерального секретаріату з Тимчасовим урядом. Прорахунки Центральної Ради в державотворчому процесі та соціальній політиці. Корніловський заколот та Україна. З'їзд народів Росії в Києві.

Більшовицький переворот і Центральна Рада. Третій Універсал Центральної Ради і проголошення утворення УНР. Підсумки виборів до Установчих зборів в Україні. Тактика більшовиків в Україні. Ультиматум РНК РРФСР Центральній Раді, агресивна війна радянської Росії проти УНР. Брест-Литовські переговори. Умови Брестського миру. Роль зовнішнього фактору у цій боротьбі. Інтервенція російських радянських військ. Перший Всеукраїнський з'їзд Рад і проголошення радянської влади в Харкові. Збройна боротьба проти Центральної Ради. Бій під Крутами. Проголошення Четвертим Універсалом Центральної Ради незалежності УНР.

Встановлення на Україні режиму диктатури пролетаріату. Діяльність першого радянського уряду.

Німецько-австрійська інтервенція, відновлення влади Української Центральної Ради. Прийняття Конституції УНР. Історичне значення діяльності Центральної Ради. Гетьманський переворот. П. Скоропадський. Внутрішня та зовнішня політика уряду Скоропадського. Діяльність антигетьманівської опозиції. Селянські повстання влітку та восени 1918 року. Крах німецько-австрійської окупації. Причини падіння та історичне значення держави П. Скоропадського.

Утворення Директорії. Встановлення влади Директорії УНР. С. Петлюра. Внутрішня політика і зовнішньополітична діяльність Директорії. Трудовий конгрес.

Проголошення ЗУНР. Організація держави на західноукраїнських землях. Злука УНР і ЗУНР. Соціально-економічні перетворення в ЗУНР. Польсько-український конфлікт. Створення Української Галицької Армії. Наступ польських військ та відхід української армії за

Збруч.

Дипломатична діяльність ЗУНР. Причини поразки ЗУНР. Поглинення Північної Буковини, Бессарабії та Закарпаття іноземними державами. Більшовицька агресія проти УНР. Отаманщина. Розпад армії УНР.

Відновлення більшовицької диктатури. Перша Конституція УРСР. Націоналізація промисловості. Аграрна реформа. Продовольча диктатура та її суть. Повстанський селянський рух проти більшовицького панування. Становище українських партій. Відновлення більшовицького режиму. Формальне визнання радянською Росією незалежності УРСР. Всеукрревком. Вибори до рад. Відновлення політики «воєнного комунізму» в економіці та суспільному житті. Напрями комуністичного руху в Україні (КП(б)У, УКП(б). УКП).

Наступ білогвардійців в Україні літом 1919 року. Контрнаступ об'єднаних українських армій. Поразка армії УНР. Перший зимовий похід армії УНР.

Більшовицько-польська війна і Україна. Варшавська угода між УНР і Польщею. Наступ польсько-українських військ. Польський режим та ставлення до нього населення. Відступ польсько-українських військ. Ризький мир. Другий Зимовий похід армії УНР. Закінчення боротьби регулярних українських військ за незалежність України.

Розгром Врангеля. Розгром махновського руху. Причини поразки української революції. Історичне значення.

Чинники розвитку культури в 1917-1920 рр. Культурно-освітня діяльність Центральної Ради, Гетьманату, Директорії. Освітня політика більшовиків. Розвиток науки. Відкриття УАН.

13. Українська РСР в умовах непу (1921-1928 роках)

Внутрішнє та зовнішнє становище України після революції. Політична криза 1921 року. Причини непу. Наслідки політики воєнного комунізму. Суть нової економічної політики і особливості її впровадження в Україні. Наслідки непу. Відбудова народного господарства. Початок курсу на індустріалізацію. Причини згорання непу.

Причини та масштаби голоду 1921-1922 рр. Конфлікт радянської держави з церквою. Договори між РРФСР і УРСР 1920-1921 рр. Юридичне оформлення Союзу РСР. Статус УРСР у складі Радянського Союзу.

Політика більшовиків у галузі культури. Форми та методи здійснення українізації. Розширення сфери вживання української мови. Коренізація та національні меншини. Опір «українізації».

Український національний комунізм. Погляди О. Шумського, М. Скрипника, М. Волобуєва, М. Хвильового.

Кампанія з ліквідації неписьменності. Розвиток освіти.

Українське культурне відродження. Українське національне відродження в літературі та мистецтві. С. Єфремов. Релігійне життя в Україні. Утворення Української автокефальної православної церкви (УАПЦ). Ставлення влади до української інтелігенції.

14. Українська РСР в умовах модернізації (1928 -1939 роках)

Історична необхідність індустріалізації та колективізації, методи їх здійснення. Перехід до форсованої індустріалізації та командної економіки. Перші п'ятирічні плани. Система жорсткої централізації управління економікою. Підсумки і значення індустріалізації та колективізації (масові репресії щодо середнього селянства, криза сільськогосподарського виробництва). Промисловість і сільське господарство напередодні другої світової війни.

Кооперування і колективізація. Перехід до прискореної колективізації. Поширення колгоспів. Доля приватних селянських господарств. «Ліквідація куркульства як класу». Масштаби розкуркулення. Голод 1932-1933 р., його причини та наслідки. Діяльність комісії Молотова в Україні. Масштаби смертності. Завершення колективізації.

Зміни в соціальному складі населення. Глибокі соціальні деформації. Конституція УРСР 1937 року. Судові процеси. «Шахтинська справа», «Спілка визволення України». Репресії над радянськими партійними кадрами в кінці 30-х рр. Масові репресії та їх жертви.

Становище в освіті. Згортання українізації в кінці 30-х років.

Розвиток науки. Діяльність ВУАН. Досягнення українських вчених. Труднощі розвитку науки. «Розстріляне відродження». Репресії щодо української інтелігенції. Церковна політика радянської влади. Ліквідація УАПЦ. Закриття та нищення храмів, культового майна і споруд.

15. Західноукраїнські землі в 1921 – 1939 роках

Становище Західної України в 1920-1940 рр. Окупаційний режим в Польщі та Румунії. Правовий статус Східної Галичини в 1919-1923 рр. Анексія Східної Галичини Польщею 1923 року. Становище українських північно-західних земель (Волинь. Полісся, Підляшшя). Характер промисловості. Аграрні відносини.

Особливості політичної боротьби українців за національне та соціально-економічне визволення. Діяльність УГКЦ. А. Шептицький. Діяльність політичних партій та рухів. Українська Військова Організація (УВО). С. Коновалець. Українське Національно-Демократичне Об'єднання (УНДО). Спроби нормалізації стосунків з польською владою та їх провал, «Пацифікація».

Організація Українських Націоналістів (ОУН). Методи діяльності ОУН. С. Бандера. Ідеологія інтегрального націоналізму. Д. Донцов. Комуністична Партія Західної України (КПЗУ) та її діяльність.

Поглинення українських земель Румунією. Політика румунського уряду щодо українців. Політичні партії на українських землях. Діяльність радикальних націоналістичних груп.

Входження Закарпаття до складу Чехословаччини. Особливості політичної боротьби в Закарпатті. Русинство. Надання автономії Карпатської України. Створення Карпатської Січі. Проголошення незалежності Карпатської України. А. Волошин. Вторгнення угорських військ у Закарпаття. Опір українців.

16. Україна в роки другої світової війни (1939-1945)

Радянсько-німецький пакт про ненапад 23 серпня 1939 року. Таємний протокол. Включення Західної України до УРСР, Міжнародні умови возз'єднання. Вступ Червоної армії в Західну Україну і Західну

Білорусію. Вхідження північної Буковини і українських придунайських земель до складу УРСР у 1940 році. Позитивні та негативні наслідки возз'єднання. Радянізація західних областей України. Початок радянсько-німецької війни. Напад Німеччини на Радянський Союз. Україна в планах окупантів. Перші дні війни. Прикордонні бої. Відступ Червоної армії. Причини невдач Червоної армії, мобілізаційні заходи 1941 р. Евакуація в східні райони СРСР.

Оборонні бої влітку – восени 1941 р. Оборона. Києва. Поразка Південно-Західного фронту. Героїчна оборона Одеси і Севастополя. Невдалі спроби контрнаступу під Харковом. Продовження наступу німецьких військ на півдні. Окупаційний режим. Розчленування України. Нацистський «новий порядок». Злочинна політика окупаційних властей. Концтабори і масові розстріли. Трагедія Бабиного Яру. Економічне пограбування України. Вивіз працездатного населення на каторжні роботи до Німеччини.

Розгортання руху Опору та його течії в Україні. Радянське підпілля і партизанський рух 1941-1942 рр. ОУН на початку війни. «Акт проголошення відновлення Української держави» 30 червня 1941 р. Оунівське підпілля 1941-1942 рр. Створення Української повстанської армії (УПА).

Україна в 1943 р. Перемога Червоної армії під Сталінградом і початок вигнання окупантів з України, Курська битва. Продовження наступу на Лівобережжі, Визволення Донбасу, Падіння «Східного валу». Визволення Києва. Мобілізаційні заходи 1942-1943 рр., їхні особливості та наслідки.

Боротьба з ворогом в тилу. Діяльність радянських партизанських загонів і підпілля. Політична еволюція ОУН-УПА .

Героїчна праця українців на промислових підприємствах і в колгоспах. Внесок українських вчених і діячів освіти та культури у досягнення перемоги. Евакуйовані підприємства в тилу.

Україна на завершальному етапі війни (1944-1945 рр.) Січнево-лютий наступ 1944 р. Корсунь-Шевченківська битва. Весняний наступ Українських фронтів. Кримська наступальна операція. Примусове виселення з Криму в східні райони СРСР татар, греків,

вірмен. Завершення вигнання окупантів з України. Участь жителів України в завершальних операціях другої світової війни.

Завершальний етап боротьби в тилу. Радянський партизанський рух. ОУН -УПА на завершальному етапі війни. Становище в західних областях України. 8 травня – День Памяті. 9 травня – День Перемоги.

Культура України в роки війни. Освіта. Наука. Українська преса, возз'єднання Закарпаття з УРСР. Втрати України в роки війни.

17. Післявоєнна відбудова і розвиток України в 1945- середині 1950-х рр.

Підвищення міжнародного статусу України, УРСР – співзасновниця Організації Об'єднаних Націй.

Перехід до мирного будівництва. Особливості відбудови економіки. Соціально-економічні труднощі післявоєнної епохи. Голод 1946-1947 рр. Успіхи у відбудові промисловості, транспорту й сільського господарства. Грошова реформа та її наслідки. Ліквідація карткової системи. Внутрішньополітичне життя в Україні. Продовження політичних репресій. Радянізація західних областей. Формування органів місцевої влади. Колективізація західноукраїнського села. Львівський собор 1946 року та ліквідація Української греко-католицької церкви. Боротьба радянської влади з підпільним партизанським рухом ОУН-УПА. Антиукраїнські акції комуністичного режиму в Польщі (Операція «Вісла»).

Культурне життя в Україні у другій половині 40-х – на початку 50-х років. Відбудова системи освіти. Впровадження обов'язкового семирічного навчання. Успіхи в науці. Розгром генетики та «лисенківщина» в Україні. Розвиток літератури і мистецтва.

18. Україна в умовах десталінізації (1953-1964 рр.)

Смерть Й. В. Сталіна. Початок десталінізації та демократизації суспільного життя в Україні. XX з'їзд КПРС і Україна. Початок політичної реабілітації. Наростання опору десталінізації з боку консервативних сил. М. С. Хрущов: політичний портрет.

Адміністративно-територіальні зміни. Вхідження Кримської області до складу України.

Розвиток економіки України в середині 50-х – у першій половині 60-х років. Реформування економіки. Раднаргоспи. Зміни в аграрному секторі.

Екстенсивні шляхи розвитку сільського господарства. Піднесення соціального статусу селянства.

Демократизація культурно-духовного життя в Україні. Науково-технічна революція. Пожвавлення літературно-мистецького життя. Суперечливість ідеологічних та культурних перетворень.

Курс на «зближення і злиття націй». Посилення русифікації. Зародження дисидентського руху в Україні. Причини появи та особливості дисидентського руху в Україні. «Українська робітничо-селянська спілка». Стаття І. Дзюби «Інтернаціоналізм чи русифікація?». Значення діяльності дисидентів.

19. Україна у період стабілізації радянської системи та загострення її соціально-економічної та політичної криз (1965-1985 рр.)

Політико-ідеологічна криза системи. Порушення прав людини. Неосталінізм. Діяльність в Україні П. Шелеста і зміщення його з посади першого секретаря ЦККП України. В. Щербицький. Конституція УРСР 1978 р. Відносини керівництва України з союзним центром.

Спроби радянського уряду динамізувати соціально-економічне життя. Березневий та Вересневий (1965 р.) Пленуми ЦК КПРС. Реформи в промисловості та сільському господарстві. Посилення економічних важелів в управлінні. Непослідовність економічних перетворень. Посилення командно-адміністративної системи. Наростання стагнаційних процесів в 1970-на початку 80-х років. Індустріальна гігантоманія. Нарощення військово-промислового комплексу (ВПК).

Соціальна сфера буття суспільства. Матеріальний та культурний рівень життя населення. Житлове будівництво. Сфера медичного обслуговування. Особливості соціальної диференціації в суспільстві. Загострення екологічної кризи.

Розвиток освіти та науки. Запровадження обов'язкової середньої

освіти. Успіхи в розвитку літератури і мистецтва. Ідеологізація художньої творчості. Суперечливі тенденції в мистецькому житті. Театр. Кінематограф. Українське «поетичне кіно». Пісенна творчість. Образотворче мистецтво.

Наростання дисидентського руху. Утворення Української Гельсінської спілки (УГС). Релігійне дисидентство. Боротьба за легалізацію Української греко-католицької церкви (УГКЦ). Посилення переслідувань опозиції наприкінці 70-х – на початку 80-х років.

20. Розпад Радянського Союзу і відродження незалежності України

Погіршення економічної ситуації в Україні в другій половині 80-х років. Промисловість і сільське господарство. Чорнобильська катастрофа. Екологічна ситуація в Україні. Формування економічних передумов розпаду СРСР. Зміни у вищому партійно-державному керівництві. М. Горбачов і пошуки шляхів виходу з кризи. Спроби оздоровлення суспільно-політичного життя. «Перебудова». Невдача спроб реформування СРСР. Політика керівництва України в період «перебудови».

Зростання політичної активності суспільства. «Гласність» і повернення народів правди про минуле України. Нові громадські об'єднання. Початок формування багатопартійності в Україні. Розпад компартії України. Закон Української РСР «Про мови». Вибори до Верховної Ради УРСР 1990 р. Декларація про державний суверенітет України 16 липня 1990 р. Спроба державного перевороту в СРСР та події в Україні. Акт проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р. Референдум 1 грудня 1991 р. і вибори Президента України. Припинення існування Радянського Союзу. Історичне значення проголошення незалежності України.

21. Україна в умовах незалежності

Становлення владних структур. Особливості трансформації Верховної Ради УРСР у вищий законодавчий орган незалежної України. Виконавча влада. Судова влада. Воєнна доктрина України. Незалежність і перегрупування партійно-політичних сил.

Економічні проблеми незалежної України. Об'єктивні й суб'єктивні труднощі формування національної економіки. Стратегічні прорахунки у здійсненні реформ. Спад виробництва. Стан справ у сільському господарстві. Етапи утвердження приватної власності на землю. Створення власної фінансової системи. Запровадження гривні. Становище в соціальній сфері. Зміни в чисельності та соціальному складі населення. Життєвий рівень населення. Екологічні проблеми. Стан міжнаціональних відносин. Права національних меншин в Україні.

Зовнішня політика незалежної України. Визнання України міжнародним співтовариством. Основні напрямки зовнішньої політики незалежної України. Участь України в загальноєвропейському процесі. Діяльність України в ООН.

Вступ України до Ради Європи. Відносини України з сусідніми державами. Міжнародні торговельні та економічні зв'язки. Культурне співробітництво. Прийняття Конституції України. Проблеми формування громадянського суспільства.

Нові тенденції в культурному та духовному житті, Утвердження принципів плюралізму в ідеологічно-культурній сфері. Процес національного відродження. Труднощі розвитку культури. Освіта. Необхідність демократизації освіти. Закон України «Про освіту».

Релігійне життя в Україні. Проблема об'єднання православних церков в Україні.

Суспільно-політичне життя в Україні. Події від Помаранчевої революції 2004 року до революції Гідності 2013-2014 року. Події на Сході України та у Криму. Діяльність Президента України П. Порошенка. Європейська інтеграція України.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
ВСТУПНОГО ІСПИТУ (ТЕСТИ)
З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ**

*для осіб, які вступають на основі повної загальної
середньої освіти і відповідно до «Правил прийому до
Вінницького обласного комунального гуманітарно-
педагогічного коледжу у 2018 р.»*

1. До 109 балів – вступник не володіє фактичним матеріалом, не орієнтується в історичних подіях та явищах. Тест не складено.

2. 110-125 балів – вступник може назвати одну-дві події, дати, історичні постаті чи історико-географічні об'єкти, дати коротку характеристику історичного явища; має загальне уявлення про історичну карту, не достатньо володіє умінням визначати історичні поняття і терміни.

3. 126-150 балів – вступник відтворює основний зміст поставленого питання, визначає окремі ознаки історичних понять, називає основні дати, дає стисло характеристику історичній постаті, встановлює послідовність подій.

4. 151-175 балів – вступник у цілому послідовно й логічно відтворює програмний матеріал, виявляє розуміння історичної термінології, дає загальну характеристику події (причини, наслідки, значення), узагальнює окремі факти і формулює висновки.

5. 176-200 балів – вступник виявляє глибокі і міцні знання, вільно висловлює власні судження і переконливо їх аргументує, аналізує історичну інформацію, співвідносить історичні процеси з періодом (епохою) на основі наукової періодизації історії.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СПІВБЕСІДИ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

*для осіб, які вступають на основі повної загальної
середньої освіти і відповідно до «Правил прийому до
Вінницького обласного комунального гуманітарно-
педагогічного коледжу у 2018 р.»
мають на це право*

Вступники, які вступають до коледжу за результатами співбесіди, відповідають на 2 запитання відповідно до програми співбесіди з історії України.

Оцінка **«рекомендовано»** виставляється вступникові, якщо він називає історичні дати, хронологічні межі, періоди найважливіших подій і процесів, поняття, місця подій, пам'ятники культури, визначає найважливіші зміни, що відбулися в житті людства, значення найважливіших подій в історії України, називає видатних історичних осіб, характеризує їх діяльність.

Оцінка **«не рекомендовано»** виставляються вступникові, якщо він не орієнтується в історичних датах не називає найважливіших подій і процесів в історії України, не володіє умінням визначати історичні поняття і терміни.

Зразок білета з еталоном відповіді

Шифр _____

(штамп вищого навчального закладу/його підрозділу)

Вступне випробування

Навчальна дисципліна

Історія України

Примітка. Підписувати, робити будь-які примітки, що розшифровують роботу, забороняється

БІЛЕТ № 1

Завдання I-го рівня

Завдання I-го рівня містять 4 варіанти відповідей, з яких тільки ОДНА ПРАВИЛЬНА. Оберіть правильну, на Вашу думку, відповідь підкресліть. Кожне із завдань 1-10 оцінюється в 10 балів. Подвійні, неправильно підкреслені, закреслені, підчищені та виправлені відповіді не зараховуються.

1. Трипільська культура існувала в епоху:

а) неоліту; б) мезоліту; в) енеоліту; г) бронзи

2. В якому році виникла Галицько-Волинська Держава?

а) 1097 р.;

б) 1197 р.;

в) 1199 р.;

г) 1205 р.

3. Чому мурована церква Богородиці, збудована в Києві наприкінці X ст. за наказом князя Володимира, була названа Десятинною?

а) церква була десятою копією відомого константинопольського храму;

б) для утримання церкви все населення Русі було обкладено спеціальним податком - десятиною;

в) на утримання церкви великий князь віддавав десяту частину своїх прибутків;

г) церква була вдсятеро більша за кам'яний княжий палац.

4. Козацька рада, що ухвалила присягнути на вірність московському царю, відбулася в січні 1654 р.:

а) у Переяславі;

б) у Києві;

в) у Чернігові;

г) у Запорізькій Січі.

(штамп вищого навчального закладу/його підрозділу)

5. Магдебурзьке право - це:

- а) право шляхетського самоврядування;
- б) право міського самоврядування;
- в) привілеї українським купцям у м. Магдебург;
- г) Основний Закон Польського королівства.

6. Вступ до запорізького товариства починався з питання:

- а) "У Бога віруєш?";
- б) "Воювати вмієш?";
- в) "Грошей хочеш?";
- г) "Смерті боїшся?".

7. Українська Центральна Рада створена в:

- а) січні 1917 р.;
- б) в березні 1917 р.;
- в) травні 1917 р.;
- г) липні 1917 р.

8. Акт злуки УНР і ЗУНР проголошено у Києві:

- а) 1 листопада 1918 р.;
- б) 14 грудня 1918 р.;
- в) 15 липня 1919 р.;
- г) 22 січня 1919 р.

9. Необхідні умови для звільнення українських земель від нацистських загарбників були створені:

- а) відкриттям другого фронту в Європі;
- б) перемогами Червоної армії під Сталінградом та Курськом;
- в) сильними морозами і поганими дорогами, які заважали загарбникам

здійснювати свої плани;

- г) спільними зусиллями радянських людей на фронті і в тилу;

10. Проголошення незалежності України було результатом :

- а) референдуму 1 грудня 1991 р.;
- б) ініціативи Народного Руху України;
- в) рішення ООН;
- г) проголошення ВРУ.

Завдання II-го рівня

Завдання II-го рівня містять 4 завдання, кожне з яких оцінюється в 15 балів.

1. Дайте визначення поняття

Українізація – це ...

(політичне просування і впровадження елементів української мови та української культури, в різних сферах суспільного життя).

2. Гетьманська булава – це ...

(головний символ влади. Це палиця, вироблена з горіхового дерева довжиною 50-70 см зі срібною або визолоченою кулею на кінці. Прикрашалася, як правило, бірюзою, смарагдами, перлами. На ній гравіювали герб, прізвище гетьмана).

3. Встановіть відповідність між іменами і сферами діяльності:

1) Лесь Курбас;	а) політика;
2) Руслана Лижичко;	б) наука;
3) Петро Порошенко;	в) театр;
4) Євген Патон;	г) музика.

1)в), 2) г), 3) а), 4) б).

4. Встановіть відповідність між датами і подіями:

1) 4 березня 1917 р.;	а) територія України повністю окупована німецькими загарбниками;
2) 6 листопада 1943 р.;	б) утворення Української Центральної Ради;
3) липень 1942 р.;	в) Київ звільнено від фашистських загарбників;
4) грудень 1991 р.	г) Україна стала учасником СНД.

1)б), 2) в), 3) а), 4) г).

Завдання III-го рівня*Кожне із 2 завдань оцінюється в 20 балів.*

1. Встановіть хронологічну послідовність подій:

- а) Сталінградська битва;
- б) Корсунь-Шевченківська операція;
- в) форсування Дніпра;
- г) Курська битва.

1) а), 2) г), 3) в), 4) б).

2. Встановіть хронологічну послідовність подій:

- а) Перші президентські вибори в незалежній Україні;
- б) Проголошення Конституції незалежної України;
- в) Створення СНД;
- г) Проголошення Декларації про державний суверенітет України.

1) г), 2) а), 3) в), 4) б).

Розглянуто і обговорено на засіданні циклової комісії викладачів суспільно-
економічних дисциплін

Протокол № 7 від 21 лютого 2018 року

Голова циклової комісії _____

В. В. Мазуркевич

Кількість балів _____
(цифрами та словами)Екзаменатори _____
(підпис) (прізвище та ініціали)_____
(підпис)_____
(прізвище та ініціали)Голова предметної
екзаменаційної комісії _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

(штамп вищого навчального закладу/його підрозділу)

Шифр _____

ЧЕРНЕТКА

Зразок білета

ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ

Навчальна дисципліна *історія України*

Співбесіда

Білет № 11

1. Гайдамацький рух. Коліївщина. Рух опришків.

2. Соціально-політичне та економічне становище в Україні в період «перебудови».

Затверджено на засіданні циклової комісії викладачів суспільно-економічних дисциплін.

Протокол № 7 від 21 лютого 2018 р.

Голова предметної екзаменаційної комісії _____ В. В. Мазуркевич

Еталон відповіді

1. Гайдамацький рух. Коліївщина. Рух опришків.

Спочатку 18 ст. на Правобережжі, а потім і на Лівобережжі починається Гайдамацький рух. Це була Яскрава форма національно-визвольної боротьби українського народу проти польського гніту. Гайдамаками називали селян що втекли від своїх поміщиків, створили озброєнні загони. Переховуючись у лісах вони нападали на шляхтичів, уніатських священників, орендарів. Метою нападів було не тільки захоплення грошей чи майна, а й помста за свої і чужі образи.

Найбільшим Гайдамацьким повстанням стала Коліївщина. Причинами повстання став релігійний, соціальний і національний гніт. У 1768 році повстання охопило район Чигирин-Фастів-Черкаси. Його очолив Максим Залізняк. На бік повстання перейшов уманський сотник Іван Гонта.

Рух опришків (походить з латинської – порушник спокою, борець

проти багатіїв). Опришки діяли переважно в Карпатських горах, невеликими загонами по 30-40 чоловік. Рушійними силами руху стало безземельне і малоземельне селянство, міська біднота. Характер – національно-визвольний, спрямований проти соціального гноблення. Найбільш відомим ватажком опришків був Олекса Довбуш.

2. Соціально-політичне та економічне становище в Україні в період «перебудови».

Друга половина 1980-х років увійшла в історію як період політики «перебудови», яка проводилася комуністичною партією з метою збереження радянської системи. Ініціатором перебудови був генеральний секретар ЦК КПРС Михайло Горбачов. Перебудова в галузі економіки передбачала перехід від екстенсивних методів управління до інтенсивних. Було проголошено курс на прискорення соціально-економічного розвитку: швидке застосування досягнень науково-технічної революції і збільшення обсягів виробництва до 2000 року у два рази. Але план був не реальним і на 1987 рік стало зрозуміло, що ніякого прискорення не відбувається, національний дохід не зростає.

В умовах спаду економічного розвитку погіршилося соціальне становище, люди стали купувати багато товарів про запас, почали виникати несподівані дефіцити (тютюн, алкоголь, зубна паста, миючі засоби, цукор).

Громадськість почала виступати проти замовчування наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. У 1988 році у Києві відбувся перший, за роки радянської влади, масовий мітинг (20 тисяч чоловік), присвячений екологічним проблемам і гострій критиці посадових осіб винних в катастрофі і її наслідках. У 1989 році по країні прокотилася хвиля шахтарських страйків.

Активізувався рух за національне відродження. В умовах політики гласності в Україні виникали політичні клуби, просвітницькі українознавчі організації. Дисиденти на чолі з Л. Лук'яненком відновили роботу Української Гельсінської Спілки. У 1989 році

виникла масова політична організація Народний Рух України за перебудову, який очолив поет Іван Драч.

Список рекомендованої літератури

1. В. В. Світлична. Історія України: Навчальний посібник – К.: «Каравела», 2008.
2. В. С. Власов, С. В. Кульчицький. Історія України 10 клас, повний курс підготовки до ЗНО – К.: Літера ЛДТ 2011.
3. Історія України: Посібник / За ред. академіка НАН України В. М. Литвина. – К.: Знання. – 2006.
4. О. В. Гісем, О. О. Мартинюк. Історія України. Опорні схеми, таблиці, коментарі. Повний повторювальний курс, підготовка до ЗНО / О. В. Гісем, О. О. Мартинюк. – Кам'янець-Подільський: Абетка, 2016.
5. О. Д. Бойко. Історія України: Посібник. - К.: Академія, 2002.
6. О. К. Струкевич, І. М. Романюк, С. І. Дровозюк. Історія України: Підручник для 11 класу. – К.: Грамота, 2011.
7. С. В. Кульчицький, Ю. А. Мицик, В. С. Власов. Історія України. Довідник для абітурієнтів і школярів – К.: Літера, 2013.

